

TOVERITAR

Amerikan suomalaisten työläisnaisten lehteen kanta- ja liittymämaksu Astoriassa, Ore., joka on The Western Workmen's Pub. Co:n kustantamana.

Huoneisto sijaitsee 10:n ja Duane katu-
jen kulmassa. Puhelin 365.
Ilmoitushinta 50 senttiä tuumalta kerran.
Naimallisuudesta \$1.00 ensimmäiseltä tuumalta ja 50 senttiä jokaiselta seuraavalta tiialä.

TILAUSHINNAT YHDYSVALTOIHIN
1 vuosikerta \$1.00, puoli vuotta 60c
CANADAAN
1 vuosikerta \$1.25, puoli vuotta 75c
SUOMEEN
1 vuosikerta \$1.50, puoli vuotta 80c

TOVERITAR

(THE WOMAN COMRADE.)

Organ of the Finnish Working Women in America. Published every Tuesday by The Western Workmen's Publishing Co. Advertising rates 50c per inch per insertion.

SUBSCRIPTION RATES
IN THE UNITED STATES:
One year \$1.00, 6 months 60c
IN CANADA:
One year \$1.25, 6 months 75c
IN FOREIGN COUNTRIES:
One year \$1.50, 6 months 80c

ADDRESS:

TOVERITAR

Box 92, Astoria, Ore.

Entered as second-class matter July 18th, 1911, at the Post Office at Astoria, Oregon, Under the Act of March 3rd, 1879.

TOIMITUS

Selma Jokela-McCone

231½ Oak St., Portland, Ore

Toverittaren yksityisnumeroiden hinta on viisisenttiä kappale pait-si niputtain ostain, jolloin ne ovat (viisi kappaletta ja siitä ylöspäin) kaksi senttiä kappale.

Toverittaren tilaajaluettelo osoittaa seuraavaa:

Uusia tilauksia 76
Uudistuksia 22
Katkenneet 40

KAHVI-JUTTUJA

Nyt minä taas mielihyvällä kiitän asiamiehiä. Viime viikolla on lähetetty 118 uutta tilausta. Mutta vielä on moitittamista sen siinä, että uudistettu on ainoastaan 25 tilausta ja katkeamaan on päästetty 50. Tämä on kaikista pahin, tämä katkenneiden luettelo. Tilaukset pääsevät katkeamaan pääasiassa siitä syystä, että asiamiehet eivät muista pitää virastansa varalla. Pitäkää uudistamisesta yhtä hyvää huoli ja vielä parempi huoli kuin uusien tilausten hankkimisesta.

Sain tässä eräänä päivänä artikkelin julkaistavaksi ja sen mukana seuraavan kirjeen:

"Nöyrin pyyntöni on, että julkaisette minun kirjeeni ja parannatte virheet. Sekä antakaa äitien vastata. Siitä ehkä voisitte löytää itselleni oppimista. Nykyisissä sanomalehdissä on suurin syy se, että ovat aina kaikissa itsevaltiat ja roskakoppa koipien välissä. Nekin muka puhuu kansanvallasta, vaivastesta kansanvallasta! Kun yksityispuolesta sensuroi kaikkien aatteelliset kirjeet. Heille kuuluu tuo toinen sananlasku: He ovat kuin koirat, jotka syövät oksennuksensa. Ja yksi sama puhdistamaton ruokakuppi heillä onkin."

Mistä sai Henriikki piispa "pyhän" arvoinen, jonka Lalli murhasi Köyhön järven jäällä 1158 — kun "uskon puhdistaja" syntyi vasta 1483? Ja oliko uskonpuhdistajan sormessa saman Jumalan sinetti kuin Henriikin? Vai söikö sen korpit, jotka sillä riittelivät siellä jäällä?

Keittikö sitten herrain koulureh-torit yhtäläistä mössä kuin nykyään, johon kuuluu "pellot, karjat, rahat, vaimot, lapset, ilmat, kartanot, kannuunat, kelsarit y. m. y. m. korpit ja kordit?"

Edelläoleva on kal esipuhe seuraavalle äideille kohdistetulle artikkelille, johon äidit kuuluvat saavan vas-

Se rakkaus ja yli-ihmisyyt

Useat Toverittaren lukijattaret näkyvät olevan hirveästi suuttuneita sen johdosta, että ovat kuulleet puhuttavan, että muutamat miehenroikaleet olisivat epäsuosioilisesti arvostelleet tässä syyskesällä Toverittaressa julkaistua "Arttu ja Aina" nimistä rakkausromaania.

Vaikka en minä ole tehnyt itseäni syytäksi tuon romaanin arvostelamiseen, enkä aijo koskaan tehdä, niin tuln kumminkin eräässä kirjoituksessani sanoneeksi tuon jutun sankaria yli-ihmiseksi. Ja siitä on eräs Toverittaren lukijatar vetänyt sen johtopäätöksen, että Arttu rakkausasioissa olisi yli-ihminen sentähden, että hän ikuisen liiton tekee. *) Sen johdosta haluan sanoa, että rakkausasioissa ei Arttu suinkaan ole yli-ihminen, vaan aivan samanlainen, kuin me muutkin miehet. Rakastuu johonkin naiseen, jonka kanssa tulee tuttavaksi ja menee naimisiin sen kanssa, jolla on enin rahaa. Tässä rakkautta koskevassa puolessa tätä romaania on todellisuudesta poikkeavaa vaan se, että Arttu saa noilla rikkailta ja hienoilta vastarakkautta. Tosi oloissa me köyhät pirut (jos tätä Kalle Rissasen sanamuotoa saa käyttää) olemme pakotetut noita ikuisia liittoja tekemään toisten köyhien kanssa. Ja jos jotakuta jollainkin rikkaan naimisen onni potkaisee, niin silloin aina työväenluokkaa sellaisen onnensuosikin menettää. Hänestä tulee pahinta lajia omistavan luokan nousukas tai rikkaan aviopuolisonsa komennon alainen palvelija.

Mitä avioliiton ikuisuuteen tulee, niin ikuinen se tietenkään ei voi olla paremmin kuin mitkään muutkaan ihmisten persoonaa koskevat asiat, mutta elinaikainen sen täytyy olla.

*) Se oli eräs toinen mieshenkilö, joka tuota ikuisen liiton tekoa vähän virnistellen arvosteli, mutta sittenkin arvostelunsa oikaisi. — Toim.

tata. Virheissä ei ole parantamisen varaa:

"Toverittaren no. 6 julkaisee "Xiti": Toveritar olisi yleensä hyvä, kun vaan jäisi kansankirjeiden joukosta pois yksityiset haukkumakirjeet. Se on niin joutavaa, eikä se ketään kehitä. Tervehdys kaikille. Äiti."

Minä en ymmärrä sanaa "haukkumakirjeet". Peto poistuu lammaslau-masta, kun koirat haukkuvat. Se pelkää ja tietää, että nyt tulee pian paimen ja sillä on pyssy. Se on oikea kehitys, että kaikki paheet pitää tuleman julki. Heidän pitää so-vittaa tekonsa — muuten eivät he eikä heidän vanhempiensa saa "lau-peutta Herralta".

Minä kysyn teiltä, rakkaat "äidit", mitä ja ketkä ovat ne "sivutut haudat, joiden päällä teidän lapsenne tiettävästi käyvät?"

(Vastaus: ei saa osottaa yhtään naispersoonaa, luonnollisesti, sillä ei heillä ole ollut "ojennusnuoria", ei edes äänioikeutta.)

Toinen kysymys: Montako sielua on mennyt pimeyteen yksityispuolesta Lutherin hengen johdolla, sillä hän ei seurannut, eikä hänen lakonsa, uudentestamentin Herraa. Jos se kerran uskotaan mestariksi, on häntä välttämättä seurattava!

Mikä vaara teiltä uhkaa, rakkaat äidit, jos te yksityishaudat peittäte teidän hemmoittelunne hienoilla fianelleilla? Minusta näyttää, että muutamat nykyajan äidit ovat ylimääräisen hyviä. He tahtoivat opettaa, vaikka jumalanpalvelus on: "Op-pia orpoja ja leskiä heidän murheensa-ansa ja itsensä saastatoimien maailmassa pitää." Mikä on nykyisillä opettajilla päämaali, tarkoitus? Elävätkö he edes tunne Kristuksen ensimmäistä kuolemaa, joka haudattiin ve-teen lähes 20 v. vanhaan. "Hän kuoli kaikille maailman säädyle en-sin ja sitten hän vasta nousi opetus-virkanaansa". Mutta nyt on niin hul-lusti, että käydään ensin maailman säätökoulut ja sitten rupeavat opet-tamaan. — Mutta heille tuleva tuo-mio ei makaa!!!

J. F. VALLATON.

sitä mieltä minä olen täydellisesti. Elämän lait, esim. nuoruuden ja van-huuden kiertämätön sääntö määrää, että onnellinen avioliitto voidaan pe-rustaa vaan nuorena jotakuinkin yhä-täikäisten ihmisten kesken, jotka sit-ten yhdessä, vanhentuessaan voivat keskinäisen sopuosiinnun ja rakkau-den hyvällä tahdolla säilyttää van-huudenkin päivinä, mutta tietysti sillä edellytyksellä, että heillä on tarpeelliset tiedot ja ymmärrys.

Minä uskon myös, että sosialis-min aikana avioliitot tulevat olemaan lujempia ja pysyväisempiä kuin kos-kaan ennen, syystä, että ihmisliä y-hdistävät siteet, kiintyminen toistensa ruumiiseen ja sieluun, yhteiset lap-set j.n.e. jäävät olemaan ja erottat-tavat syyt kuten puute ja köyhyys, erillään asumisen pakkotoimeentulon hankkimisessa j.n.e. poistuvat.

Siis mitä tulee tuohon puheena o-levaan rakkausjuttuun, niin ne arvostelut mitä ajattelevat sosialistit siitä mahdollisesti ovat antaneet, eivät koske sen rakkauspuolta, ainakaan minun yli-ihmishuomautukseni tar-koitusta, että Artusta on mieli-kuvituksissa luotu kaikissa asioissa etevämpi kuin tavalliset ihmiset ovat. Toinen vika, josta useat ovat huo-mauttaneet mainittuun juttuun näh-den, on se, että ei kirjoittaja ollut yhtään jaksanut pysytellä socialisti-sen maailmankatsomuksen puolella. Kaikki oli asetettu riippumaan ro-maanin sankarin persoonallisesta hyvydestä ja etevyydestä ja onnelli-sesta sattumuksesta, siis liideltiin il-massa kaiken aikaa.

Jos Toveritar sai mainitun jutun avulla joitakin uusia tilaajia, niin se on tietenkin varsin hyvä asia, jos ne olisivat sellaisia, että jäisivät jat-kuvasti tilaajiksi, vaikka huomaavat ettei tuommollisia ilmalinnoja siinä ru-pea jatkuvasti olemaankaan; se olisi vielä parempi.

Mutta yhden opetuksen puheena o-leva juttu kaikessa tapauksessa mel-le antaa, jonka tulisi viisusti sydä-meen kätkeä sekä lehden kustanta-jain että toimittajan ja kynäilijän, jotka siihen kirjoittavat. Se opetus

Edelläoleva vetänee vertoja Billy Sundayn saarnolle. Siis ei kansallis-maineemme tälläkään alalla tarvitse himmeä olla.

Edellinen johtaa mieleeni erään pastorinkokelaan Arizonassa, joka kuuluu tulevan opintojaan valmistele-maan tänne Oregoniin. Hän on saanut Arizonan valtion sosialistipuoleen sihteerin puolestaan kirjoittamaan tänne, tarkoituksella kirjoittamaan Arizonan valtion sihteerille, mutta kirje oli lähetetty henkilölle, joka oli so-sialistipuoleen valtiosihteerinä tääl-lä noin 10 vuotta sitten. Kirjeessä sanotaan, että "jos ete ole sihteer-i, niin laittakaa tämä sitten sihteerille." Siinä pyydetään sosialistien täällä järjestämään papille puhetilaisuuksia, että hän voisi sitten maksaa op-pikursinsa ja samalla "hyödyttää so-sialistipuoleutta luennomalla ainees-ta "Killing lions on a snowy day" (leijonia tappamassa lumisena päivä-nä) joka kuuluu olevan hyvä so-sialistinen luento. Sihteeriska (hän on nainen) puolestaan vakuuttaa, että pappi voi hyvin kunnostautua so-sialistisella puhujalavalla, vaikka ei hän itse ole papin kuultu luennonvan, mutta miehen persoonallisuus on häntä miellyttänyt kovasti. Pappi ei kuulu omalla palkkakunnallaan pal-joa luennonvan sosialismista siitä syystä, "voisi menettää virkansa". Pappi kuuluu olevan vielä siksi nuori, ettei papin toimi ole häntä "pilannut".

Toveritar on viitoittanut tien "vir-kavelilleen". Idän piirikokous näkyy antaneen sellaisen neuvon Sakenien toimituksen suhteen, että enemmän olisi julkaistava kaunokirjallista ja myöskin olisi julkaistava Sakenissa jatkuvaa romaania. Osaavathan ne piirikokoukset suosittelä hyvän asian kun ensin sen näkevät.

On ruvennut kuulumaan sellaisia ääniä Toverittaren lukijoiden joukos-ta sieltä ja täältä, että Toveritar olisi laajennettava, joko kaksi kertaa

on, että kaikki se innostus, lukuhalu ja uteliaisuus, mitä puheena oleva juttu synnytti, johtui ei siitä, että mainittu romaani olisi ollut niin "hy-vä", kuten muutamat otaksuivat, vaan siitä, että sen aihe oli suoma-lainen ja alkuperäinen (Nyt Sefa-veli ilmaisi Hikesalaisuuden, jota toi-mittaja on "sydämeensä kätkenyt" kuin kultajyvää ja vaiannut päätän-sä sillä, miten noita supisuomalaisia juttuja saisi enemmän ja sellaisia, jotka eivät olisi niin hiton suuritöi-siä kuin oli se "Arttu ja Aina". Nyt kun salaisuus on julki päästetty, niin kai meiltä vievät "senssin" ne kus-tannusyhtiöt, joilla on näyttää dolla-rin laittaa. Toverittaren toimituksen täytyy saada lehtensä täytetyksi ja tehdyksi "hyväksi" ilman dollareita. — Toim.), ettei se ollut mistään lai-nattu eikä suomennettu. Se aihe oli lukijoita niin lähellä, että se tem-pasi sillä lukijat nukaansa.

Olisi siis pyrittävä saamaan Tove-rittareen samoin kuin muuhinkin jul-kaisuun jokin alkuperäistä suoma-laisesta aiheesta novellin alaanakin kuuluvaa. Päävastoin kuin meillä on viime aikoina kakkialla sekä sa-nomalehdissä, että julkaisuissa näy-tetty pyrkivän siihen suuntaan, että kaikki pitää olla suomennettua jos-takin muusta kielestä: Luovalle ky-vylle ja sen kehittämiseksi ei ole e-sim. sanomalehdissämme annettu pitkään aikaan kylliksi huomiota. Al-noastaan suomentaja tulee niissä ky-symykseen nykyään.

Kun nyt on erikoisesti kysymys Toverittaresta ja tämänlaisten jat-kuvain alkuperäisten novellien siihen hankkimisesta, niin ensimmäiseksi vas-taväitteeksi tuodaan se, että ne tu-levat maksamaan, eikä Toverittarella ole varoja. Mutta, jos "Arttu ja Ai-na" toi uusia tilauksia lehdelle, niin varmaankin olisi paljon enempi hyö-tyä arvostelun kestävästä socialisti-sen maailmankatsomuksen mukaisista jatkuvista novelleista. Joten piak-koin tulevassa Toverin yhtiökokouk-essa sopisi keskustella, eikä niitten hankkimiseksi kannattaisi vähäsen kuluttaa.

Naiset! Ottakaa eslin osastojen ko-vikossa. Ilmestyyväksi taikka sitten muuten kooltaan laajempaan ja "nfin isoilla kirjailja painettuna, että van-hatkin näkevät lukea."

Se olisi myöskin minun toivomuk-seni, että Toveritar saataisiin pian il-mestymään hiukankaan laajempaan, sillä näin pientä lehteä on mahdoton toimittaa niin monipuolisesti kuin si-tä tarvitsisi. Jokaiseen lehteen pi-täisi nähdäksä saada mahtumaan kir-joituksia lasten kasvatuksesta, kehittämisestä, kotitaloudenhoidosta, ter-veydenhoidosta, kauneuden kehittä-misestä, naisten laillisesti tunnustetusta asemasta eri valtioissa, osuustoimin-nasta, unionistisesta liikkeestä, nais-ten yhteiskunnallisesta asemasta yleensä, periaatteellisia sosialistisia kirjoituksia, agitatorikirjoituksia, seelostuksia järjestöme sisäisistä asi-oista, katsauksia yleisiin maailman-tahtumiin, kirjoituksia naisliikkeestä ja työväenliikkeestä eri maissa, nuorisoliikkeestä ja nuorisokasvatuk-sesta, kodin yhteiskunnallisesta ja yksityisestä asemasta ja merkityk-sestä, kehitysoista, ehkäisyopista, luonnontieteistä y. m. y. m. ja vielä lisäksi pitää välttämättä jäädä tilaa paikkakuntakirjeille, lasten ja nuori-sonkirjeille, runotuotteille y. m.

En voi luvata että kaikista asiois-ta tulee sittenkään olemaan joka lehdessä kirjoituksia, vaikka lehti jonkunverran laajennetaan, mutta tulee niille tilaa hiukan enemmän.

Mutta se ei ole minun vallassani sanoa laajennetaanko lehti tai ei. Se riippuu kokonaan lehden kannat-tajajoukosta. Se riippuu siitä, hanki-taanko lehdelle niin suuri tilaaja-määrä että se kannattava laajentaa. Minä kysyn teiltä: laajennetaanko Toveritar edes kaksitoista sivuiseksi? Sen laajentaminen olisi tarpeellinen, jopa välttämätönkin lehden tulevai-selle menestymiselle. Minä jätän sen asian tulevan piiri- ja yhtiökokousten sekä Toverittaren kannattajajoukon ratkaistavaksi.

SELMA-TATI.